

Дане положення вважається вкрай важливим для забезпечення охорони трудових прав багатьох тисяч українських моряків з врахуванням факту їхнього працевлаштування на торговельних судах під прапорами різних країн і того факту, що Україна й досі не приєдналася до Конвенції 2006. Однак в суспільстві зростає розуміння про необхідність ратифікації Конвенції 2006 як факту, що сприятиме підвищенню іміджу України як морської держави, яка дотримується міжнародних стандартів в галузі захисту прав моряків. В той же час треба усвідомлювати, що ніяке, навіть найсучасніше міжнародне або національне законодавство не матиме сенсу, якщо його дотримання та виконання не буде належним чином реалізовано державою.

Література

1. IMO Safety at Sea Standards [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://seafarersrights.org/seafarers-subjects/human-rights/imo-safety-at-sea-standards/> - Назва з екрана.
2. Новикова А. Защита прав моряков в отношениях с иностранными работодателями [Електронний ресурс] / А. Новикова, К. Вершинина-Записная. – Режим доступу: <http://law-clinic.net/legal/210/3287/> - Назва з екрана.
3. Politakis G. P. Bringing the Human Element to the Forefront: the ILO's Maritime Labour Convention, 2006 Ready to Sail [Електронний ресурс] / G. P. Politakis // Aegean Review of the Law of the Sea and Maritime Law. (2013), Volume 2, Issue 1, pp. 37-51. – Режим доступу: <http://link.springer.com/article/10.1007/s12180-013-0024-y> - Назва з екрана.
4. О труде в морском судоходстве [Електронний ресурс]: Конвенция Международной организации труда от 23.02.2006 г. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/993_519 – Назва з екрана.

УДК 343.98:343.4 (043.2)

Таран О. В., д.ю.н., с.н.с.,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

У науковій доктрині знайшла підтримку позиція щодо передового досвіду України в частині розподілу злочинів, що посягають на трудові права громадян, по-перше, на порушення трудових прав людини і громадянина, не пов'язані з посяганням на життя та здоров'я, і, по-друге, на порушення правил охорони праці й техніки безпеки на виробництві, які створюють загрозу заподіяння шкоди життю та здоров'ю людини [1, с. 25-29]. Зазначено також, що у кримінальному законодавстві зарубіжних країн

відсутні окремі розділи (глави), в яких містяться норми про відповідальність за порушення правил, що охороняють безпеку виробництва. Такі норми зосереджені або у розділах (главах), які встановлюють відповідальність за злочини проти громадської безпеки, або у розділах (главах), що встановлюють відповідальність за злочини проти прав і свобод людини (конституційних, соціальних, трудових) [2, с. 74].

Вивчення досвіду правотворчості зарубіжних країн має значення для подальшого розвитку національного законодавства, із урахуванням його специфічних рис та особливостей, з метою збагачення найбільш вдалими, перспективними підходами до побудови моделей кримінально-правових норм.

У кримінальному законодавстві країн пострадянського простору підхід законодавця до розміщення відповідних норм у різних главах (розділах) КК є подібним. Це також можна сказати і про зміст окремих норм [3].

Що стосується законодавства інших зарубіжних країн, то, крім відсутності окремої глави (розділу), у багатьох випадках не передбачається і самостійних норм, які встановлюють відповідальність за порушення правил охорони праці, техніки безпеки та ін.

Так, наприклад, у КК Швеції, Бельгії, Австрії, Норвегії та ін. заподіяння шкоди внаслідок порушення правил безпеки охоплюється загальною нормою, яка розміщена у главі (розділі) про злочини проти життя і здоров'я.

Для порівняння наведемо декілька прикладів з положень КК різних країн, що передбачають відповідальність за злочини проти безпеки виробництва (тут і далі ми використовуємо законодавчу конструкцію КК України).

У ст. 222-20 Франції передбачено відповідальність за недотримання правил безпеки, в результаті якого здоров'ю іншої особи завдано шкоду, що призвела до втрати працездатності на строк до трьох місяців.

У КК Японії глава 28 включає три статті, що передбачають відповідальність за учинення злочину з необережності: ст. 209 «Нанесення тілесного ушкодження з необережності» Той, хто з необережності пошкодив тіло іншої людини, карається ... ст. 210 «Спричинення смерті з необережності» Той, хто з необережності спричинив смерть іншій особі, карається ... ст. 211 «Вбивство або тілесне ушкодження з необережності під час здійснення професійної діяльності або через грубу необережність».

У ст. 383 КК Туреччини зазначено, що якщо дії особи в результаті необережності, неухважності, недосвідченості у професійній або ремісницькій діяльності, недотримання правил, наказів і інструкцій викликали пожежу, вибух, руйнування, що загрожують загальній безпеці, то така особа карається позбавленням волі на строк до тридцяти місяців або грошовим штрафом.

§ 319 КК ФРН «Створення небезпеки в результаті порушення правил будівельних робіт» (1) Хто при плануванні, керівництві будівництвом або при виконанні будівельних робіт або під час знесення споруди порушує загальноприйняті правила техніки і цим створює небезпеку для здоров'я або життя іншої особи, карається ... (2) Так само карається той, хто на виконання професійної діяльності або ремесла, під час планування, керівництва або здійсненні наміру встановити на будівельному об'єкті технічне обладнання або переробити встановлене обладнання такого роду, порушує загальноприйняті правила техніки, і цим створює небезпеку для здоров'я або життя людини. (3) Хто спричиняє небезпеку з необережності, карається ... (4) Хто у випадках, зазначених у абз. 1 і 2, діє недбало і спричиняє небезпеку з необережності, карається ...

Отже, можна зазначити, що у кримінальному законодавстві зарубіжних країн, що не належать до країн пострадянського простору норми про відповідальність за порушення правил охорони праці, техніки безпеки, зазвичай не диференційовані та несистематизовані; спостерігається тенденція до універсалізації норм про відповідальність за порушення різних правил безпеки у різних галузях виробництва тощо; передбачені окремі норми за відповідні порушення під час виконання професійних обов'язків.

Очевидно, що усі країни перебувають у різних економічних, соціально-політичних умовах, мають різні правові традиції, відтак кримінальна регламентація відповідальності за ці злочини має особливості.

На нашу думку, зважаючи на специфіку злочинів проти безпеки виробництва, національна законодавча формула убачається найбільш вдалою, оскільки систематизує ці злочини за ознакою родового об'єкта, що відмежовує від інших об'єктів, зокрема злочинів проти життя, здоров'я, власності.

Література

1. Бахуринська О. О. Кримінально-правова характеристика порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Бахуринська Олена Олександрівна; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2007. – 235 с.

2. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О. О. Дудорова, О. Є. Письменського. Т. 2 – Луганськ: Вид-во «Елтон-2», 2012. – 780 с.

3. Бахуринская Е. Уголовная ответственность за преступления против безопасности труда по законодательству Украины и других стран / Е. Бахуринская [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2015/2-1/9.pdf>